

Kod ucznia .....

Małopolski Konkurs Historyczny

dla uczniów gimnazjum

rok szkolny 2016/2017

„Polska Jagiellonów na tle historii Europy i świata”

17 października 2016 r.

etap szkolny

Wypełnia Komisja Szkolna

Miejsce na dane ucznia

Numer zadania	Maksymalna liczba punktów możliwych do uzyskania w poszczególnych zadaniach	Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika w poszczególnych zadaniach
1.	1	
2.	1	
3.	1	
4.	4	
5.	5	
6.	3	
7.	1	
8.	1	
9.	4	
10.	3	
11.	6	
12.	1	
13.	3	
14.	5	
15.	3	
16.	3	
17.	2	
18.	4	
19.	4	
20.	5	
21.	6	
22.	3	
23.	5	
24.	5	
25.	4	
26.	4	
27.	2	
28.	6	
29.	2	
30.	1	
31.	2	
	Suma punktów możliwych do uzyskania: 100	Suma uzyskanych punktów:

Liczba uzyskanych punktów po weryfikacji: .....

Podpis osoby sprawdzającej: .....

Podpis osoby weryfikującej: .....

Droga Gimnazjalistko, drogi Gimnazjalisto!

Przed rozpoczęciem pracy przeczytaj poniższą instrukcję.

1. Zakoduj swoją pracę. Nie podpisuj kartek imieniem i nazwiskiem.
2. Przed Tobą zestaw 31 zadań konkursowych.
3. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać **100** punktów.
4. Przy każdym zadaniu podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać.
5. Na rozwiązanie zestawu masz **90 minut**. Komisja konkursowa 15 minut przed końcem przypomni Ci o upływającym czasie.
6. Czytaj uważnie wszystkie polecenia.
7. Odpowiedzi należy wpisywać tylko długopisem lub piórem z atramentem koloru czarnego lub niebieskiego. Odpowiedzi zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
8. Pisz czytelnie – odpowiedzi nieczytelne nie będą oceniane!
9. Zapisuj słowa w pełnym brzmieniu – nie stosuj skrótów. Błędny zapis nazwisk, nazw, pojęć, terminów, dat powoduje nieprzyznanie punktów.
10. Błędne zapisy wyraźnie przekreśl. Przy błędnych zaznaczeniach w pytaniach testowych należy pisać: dobrze, źle.
11. Nie wolno używać korektora – zadanie, w którym użyto korektora nie będzie oceniane.
12. Brudnopis nie podlega ocenie.
13. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
14. Stwierdzenie niesamodzielnosci pracy lub przeszkadzanie innym, spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia!

Organizatorzy konkursu

Zadanie 1 (1 punkt) Podkreśl prawidłową odpowiedź.

Rewolucja neolityczna polegała na:

- a. przejściu ludzi ze stosowania kamienia łupanego na gładzony
- b. przejściu z koczowniczego na osiadły tryb życia
- c. ewolucji homo erectus do homo sapiens (człowieka myślącego)

Zadanie 2 (1 punkt) Podkreśl prawidłową odpowiedź.

W starożytnej Grecji gimnazjon to:

- a. zespół budowli przeznaczonych do ćwiczeń fizycznych
- b. budynek, w którym nauczał Sokrates
- c. nazwa gaju oliwnego, w którym nauczał Platon
- d. szkoła publiczna w starożytnych Atenach

Zadanie 3 (1 punkt) Podkreśl prawidłową odpowiedź.

Platon był:

- a. nauczycielem Sokratesa
- b. uczniem Arystotelesa
- c. nauczycielem Aleksandra Wielkiego
- d. uczniem Sokratesa

Zadanie 4 (4 punkty)

Napisz nazwę urzędnika, którego zakres obowiązków został podany poniżej:

- a. Nadzwyczajny urzędnik powoływany na okres 6 miesięcy w razie zagrożenia republiki. Posiadał nieograniczoną władzę, od jego decyzji nie było odwołania.
.....
- b. W starożytnej Sparcie było ich pięciu. Sprawowali władzę administracyjną, sędowniczą i kierowali polityką zagraniczną. ....
- c. W starożytnych Atenach dowodzili wojskiem. Było ich 10. Wybierani corocznie po jednym z każdej fyle. ....
- d. Urzędnik powołany w celu ochrony interesów obywateli, a zwłaszcza plebejuszy przed samowolą urzędników; posiadał prawo veta wobec ich decyzji.
.....

Zadanie 5 (5 punktów)

Do podanych wydarzeń przyporządkuj postacie, wybierając spośród podanych poniżej.

Publiusz Korneliusz Scypion; Konstantyn Wielki; Spartakus; Gajusz Juliusz Cezar; Dioklecjan; Cheops; Hannibal
--

	Wydarzenie	Postać
a.	Stał na czele największego powstania niewolników w Rzymie	
b.	Z jego rozkazu wybudowano największą piramidę w Egipcie	
c.	Pokonał armię rzymską w bitwie pod Kannami	
d.	Dowodził wojskami rzymskim podczas podboju Galii	
e.	Wydał edykt przyznający chrześcijanom wolność religijną w Cesarstwie Rzymskim.	

Zadanie 6 (3 punkty)

Napisz, w których religiach świętymi księgami są:

- a. Koran - .....
- b. Tora - .....
- c. Nowy Testament - .....

Zadanie 7 (1 punkt)

Podkreśl odpowiedź fałszywą.

W Akwizgranie znajdował /znajdowała się:

- a. grobowiec Karola Wielkiego
- b. stolica państwa Karola Wielkiego
- c. siedziba Stanów Generalnych
- d. szkoła pałacowa

Zadanie 8 (1 punkt)

Napisz nazwę poniższego aktu prawnego .....

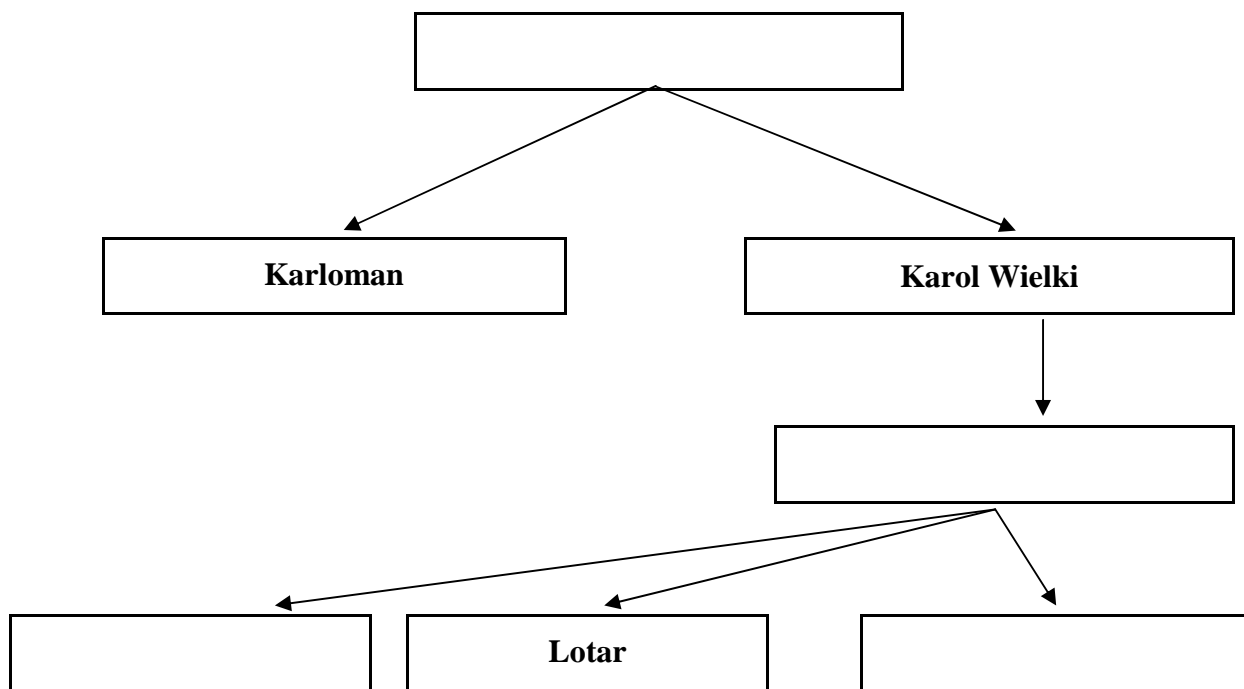
Niechaj zatem wszystkim będzie wiadome, że na prośbę męża apostolskiego (takiego to) biskupa tego miasta, dla zyskania sobie wiecznej nagrody udzieliliśmy mu takiego dobrodziejstwa, ażeby do posiadłości jego kościoła [...] nie śmiał wejść żaden urzędnik państwowy, czy to dla odbywania sądów, czy dla ściągania skądkolwiek kar sądowych [...] dla korzystania z postojów i żywności [...]

Wiek V – XV w źródłach, PWN, Warszawa 2003, s. 216

Zadanie 9 (4 punkty)

Uzupełnij drzewo genealogiczne Karolingów. Wpisz w odpowiednie miejsca ich imiona i przydomki (należy uwzględnić tylko władców wymienionych poniżej).

Ludwik Pobożny; Karol Łysy; Ludwik Niemiecki; Pepin Krótki

Zadanie 10 (3 punkty)

Uzupełnij poniższy tekst:

Władca Franków ..... (imię i przydomek) z ziem zdobytych w wyniku wojen prowadzonych z Longobardami w roku ..... utworzył Patrymonium św. Piotra zwane .....(nazwa państwa).

Zadanie 11 (6 punktów)

Napisz, kiedy i gdzie spotkali się:

	Roczna data	Miejsce spotkania (nazwa miasta)
a. Karol Wielki – Leon III		
b. Bolesław Chrobry – Otton III		
c. Zygmunt I Stary – Albrecht Hohenzollern		

Zadanie 12 (1 punkt) Podkreśl prawidłową odpowiedź.

Państwo polskie ok. 990 roku obejmowało następujące ziemie:

- Wielkopolska, Małopolska, Mazowsze
- Wielkopolska, Kujawy, Małopolska, Śląsk
- Wielkopolska, Śląsk, Małopolska, Mazowsze, Kujawy,
- Wielkopolska, Mazowsze, Małopolska, Kujawy, Śląsk, Ruś Halicka

Zadanie 13 (3 punkty)

Na miejsce wielu kultów lokalnych wchodziło chrześcijaństwo, wprowadzając jednolitą na całym obszarze państwa religię. Jednym z istotnych elementów tego kultu była sakralizacja władzy, to jest wprowadzanie jej istnienia i działania z „woli Bożej”. Przez akt koronacji władca stawał się pomazańcem, podobnie jak kapłan. [...] Wiara chrześcijańska uznawała i popierała hierarchiczny porządek społeczny, w szczególności zaś wspierała władzę monarchy, od którego początkowo Kościół, jako instytucja, był całkowicie zależny, zarówno organizacyjnie, jak i materialnie. Tak więc organizacja metropolitalna i diecezjalna Kościoła stała się jednym z najważniejszych składników organizacji i spistości politycznej państwa średniowiecznego.

Na podstawie: G. Labuda, Pierwsze państwo polskie, Kraków 1989, s. 19.

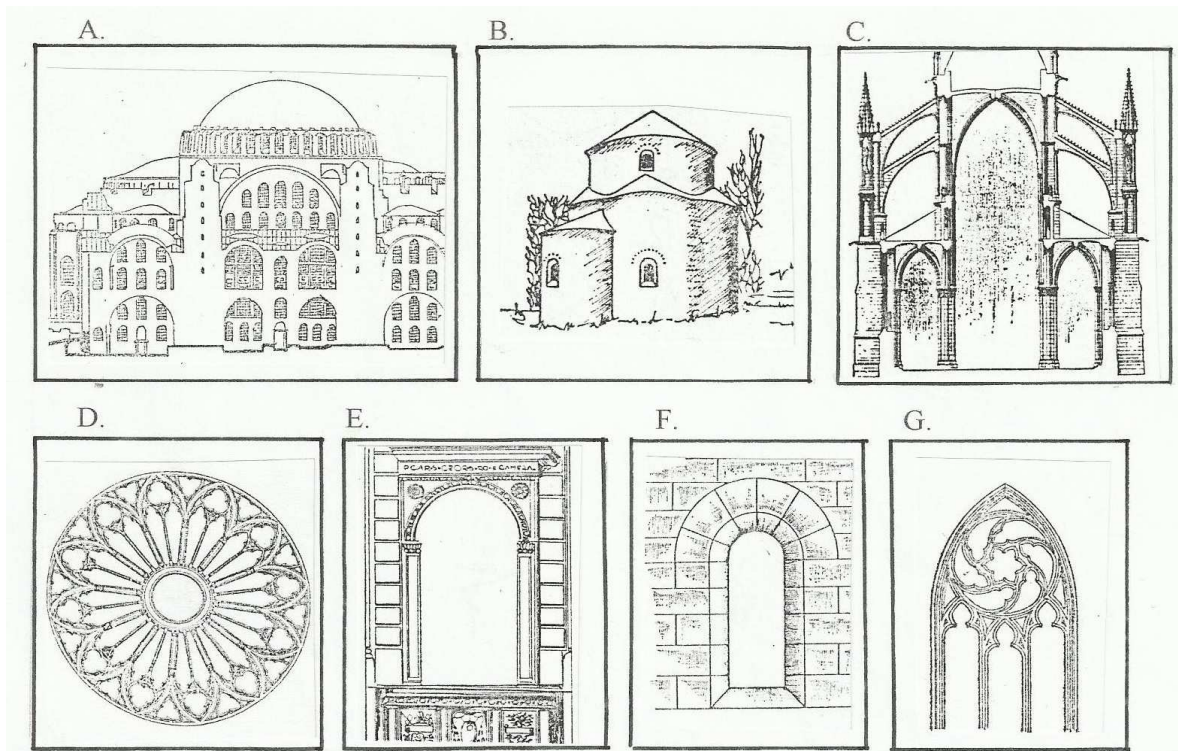
Na podstawie tekstu napisz, jakie były trzy korzyści przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.

- .....
- .....
- .....

Zadanie 14 (5 punktów)

Spośród poniżej przedstawionych rysunków wybierz te, które odpowiadają budowlom i elementom stylu romańskiego i gotyckiego. Wpisz litery przyporządkowane poszczególnym rysunkom do właściwych rubryk tabeli.

Nazwa stylu	Budowle	Elementy budowli
Styl romański		
Styl gotycki		

Zadanie 15 (3 punkty)

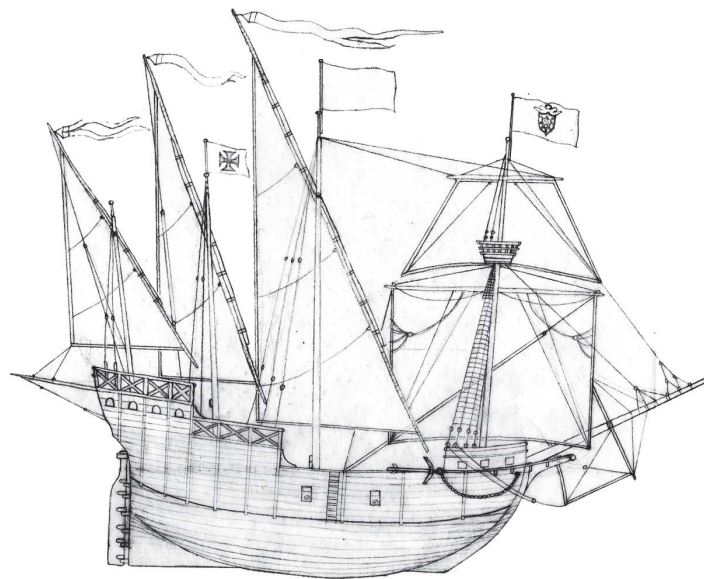
Przyporządkuj wyroki polsko-krzyżackich procesów w Wyszehradzie i Warszawie oraz ustalenia pokoju w Kaliszu właściwym miejscom w tabeli. Do tabeli należy wpisać tylko oznaczenia literowe:

- Krzyżacy zostali zobowiązani do zwrócenia Polsce wszystkich zagarniętych ziem i zapłacenia odszkodowania w wysokości 200 tys. grzywien.
- Krzyżacy mieli zwrócić Polsce Pomorze i zapłacić odszkodowanie w wysokości 30 tys. grzywien.
- Krzyżacy mieli zwrócić Polsce tylko Kujawy i Ziemię Dobrzyńską, ale zatrzymywali Pomorze Gdańskie i Ziemię Chełmińską.
- Pomorze Gdańskie ofiarowano Krzyżakom, jako „wieczystą jałmużnę”, ale król Polski tytułował się „Panem Pomorza”.

Wyszehrad	Warszawa	Kalisz

Zadanie 16 (3 punkty)

Na podstawie analizy ilustracji wykonaj polecenia.

a. Napisz, jak nazywa się typ statku przedstawionego na ilustracji.

.....

b. Wymień dwa elementy konstrukcji, dzięki którym statki tego typu odegrały ważną rolę w wyprawach odkrywczych końca XV i początku XVI wieku.

1. ....

2. ....

Zadanie 17 (2 punkty)

Podkreśl nazwy dwóch roślin sprowadzonych do Europy z Ameryki w XVI wieku (przy podkreśleniu 3 lub więcej nazw roślin pytanie będzie ocenione na 0 punktów).

kawa; ryż; ziemniaki; cynamon; herbata; pieprz; pomidory;; pszenica; sałata
---

Zadanie 18 (4 punkty)

Napisz, w którym roku i w jakiej sytuacji powstały nazwy:

	Nazwa	Data	Sytuacja, w której powstała nazwa
A.	Indianie		
B.	protestantyzm		

Zadanie 19 (4 punkty)

Przeczytaj poniższe fragmenty dokumentów przyznających szlachcie nowe uprawnienia. Podaj nazwę dokumentu i roczną datę wydania.

Treść	Nazwa	Data
A.[...] przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, ani nie polecimy wzywać ziemian na wojnę bez zgody sejmiku ziemskiego.		
B. Zwalniamy i darujemy od składania wszelkich danin i opłat[...] wszystkie miasta, grody, posiadłości [...] Królestwa Polskiego, należących do panów i wszystkiej szlachty [...] Chcemy [...] tylko, aby corocznie [...] nam i następcom naszym płacono po dwa grosze zwykłej monety [...] z każdego osiadłego i dzierzawionego łanu.		

Zadanie 20 (5 punktów)

Poniżej podano 5 ważnych wydarzeń historycznych. Napisz, który władca panował wtedy w Polsce (władcę należy jednoznacznie określić).

- Pokój w Augsburgu .....
- Akt supremacji .....
- Wojna 13-letnia .....
- Unia Lubelska .....
- Wielka Wojna z zakonem krzyżackim .....

Zadanie 21 (6 punktów)

Uzupełnij tabelę wpisując brakujące nazwy we właściwe rubryki.

Państwo	Nazwa ciała ustawodawczego	Izba wyższa	Izba niższa
A. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej		Senat	
B. Rzeczypospolita	Sejm		
C.	Parlament		Izba Gmin

Zadanie 22 (3 punkty)

Przy poniższych zdaniach wpisz – **prawda** lub **fałsz**.

- Ruch egzekucyjny w Rzeczypospolitej dążył do zwrócenia nieprawnie posiadanych dóbr królewskich i zakazu łączenia wyższych urzędów. ....
- Na utrzymanie wojska kwarcianego przeznaczono czwartą część dochodów uzyskanych z dóbr królewskich. ....
- Paweł Włodkowic na soborze trydenckim bronił interesów Polski w sporze z Krzyżakami. Wystąpił przeciw nawracaniu pogan siłą. ....

Zadanie 23 (5 punktów)

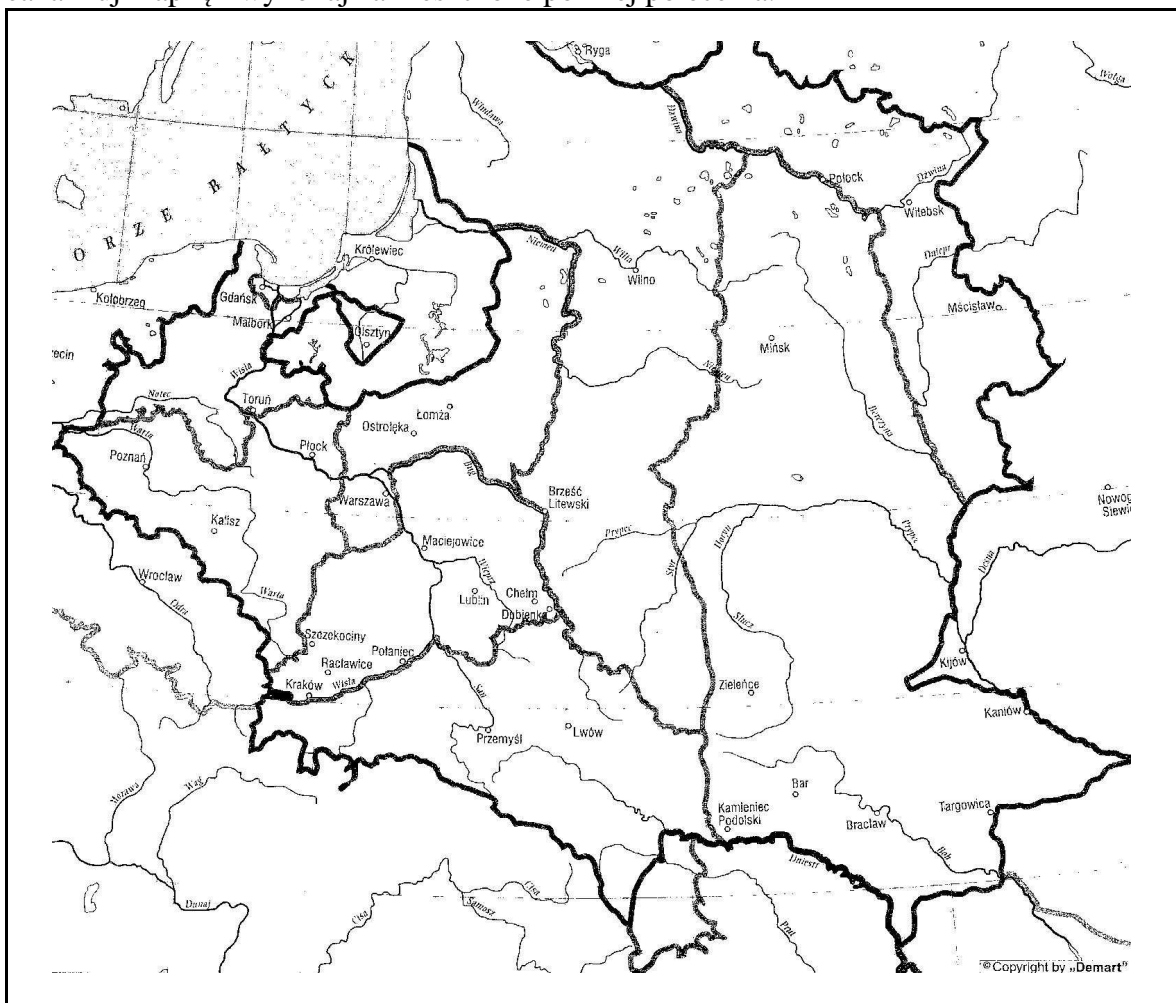
Spośród podanych pod tabelą reform wybierz właściwe i przyporządkuj do sejmu, podczas którego zostały uchwalone. Wpisz tylko literowe oznaczenia poszczególnych reform.

1. Sejm rozbiorowy 1773 - 1775	2. Sejm Wielki (Czteroletni)

- A. głosowanie większością głosów w sprawach skarbowych i ekonomicznych
- B. najwyższym organem władzy wykonawczej była Straż Praw
- C. powołanie Komisji Edukacji Narodowej
- D. szlachtę obciążono podatkiem w wysokości 10% dochodów
- E. utworzenie Rady Nieustającej
- F. utworzenie Komisji Wojskowej Koronnej
- G. zniesienie wolnej elekcji

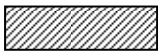
Zadanie 24 (5 punktów)

Przeanalizuj mapkę i wykonaj zamieszczone poniżej polecenia.

„Demart” s.c. Warszawa 2000 s. 51

Napisz, w wyniku którego rozbioru i na rzecz jakiego państwa Polska utraciła miasta:

- A. Gdańsk ..... (nr rozbioru) ..... (nazwa państwa)
- B. Kraków ..... (nr rozbioru) ..... (nazwa państwa)
- C. Zaznacz obszar III zaboru rosyjskiego.

Zadanie 25 (4 punkty)

Na podstawie poniższych charakterystyk różnych typów monarchii podaj ich właściwe nazwy, wybierając spośród podanych poniżej:

monarchia despotyczna; monarchia absolutyzmu oświeconego; monarchia elekcyjna;
monarchia absolutna; monarchia parlamentarna; monarchia konstytucyjna

- A. Monarcha decydował o wszystkim w zakresie władzy prawodawczej, wykonawczej i sędowniczej. Podwaliny tego systemu zbudował kardynał Richelieu. System takiej władzy monarszej osiągnął swoją doskonałość za panowania króla Francji Ludwika XIV, który określił go słowami: „Państwo to ja!” .....
- B. Ta monarchia rodziła się w ogniu wojen i rewolucyjnych zmian. Ostatecznie w Anglii osadzono na tronie dynastię Orańską. Nowemu monarsze Wilhelmowi przedstawiono do podpisania Deklarację Praw. Monarchia była dziedziczna, ale najważniejszą rolę odgrywał parlament. ....
- C. W tym typie monarchii, podobnym do typu A, dążono do ujednoczenia państwa, najczęściej nie dopuszczając do kontynuowania odrębności lokalnych. Obowiązkiem monarchy było wszechstronne wzmocnienie państwa i dbanie o poddanych. Rolę monarchy określił król Prus – Fryderyk II Wielki mówiąc „monarcha jest pierwszym sługą państwa”. ....
- D. Monarcha był wybierany przez stan szlachecki i nie wolno mu było przekazywać władzy swojemu synowi. Był więc nie dynastą, lecz dożywotnią głową państwa, które w dodatku, było często nazywane przez swoją elitę republiką. ....

Zadanie 26 (4 punkty)

W celu uregulowania problemów związanych z Rewolucją Francuską i wojnami prowadzonymi przez Napoleona I zwołano w Wiedniu kongres, na którym przyjęto zasady, mające zapewnić trwałość stosunków politycznych w Europie. Uzupełnij tabelę, dopisując do zamieszczonych opisów przyjęte podczas kongresu zasady.

Opis	Zasada
A. Pogląd, że wszelka władza pochodzi od Boga i władcy chrześcijańscy mają władzę z woli Boga.	
B. Przywrócenie na tron władców usuniętych w czasie rewolucji francuskiej lub w okresie napoleońskim.	
C. Zapewnienie w Europie takiej sytuacji politycznej, aby żadne państwo nie mogło uzyskać przewagi nad innymi państwami.	

W celu zapewnienia stabilizacji stosunków międzynarodowych w Europie, 26 września 1815 roku, powołano ..... (wpisz nazwę organizacji, która miała gwarantować nienaruszalność ustalonych postanowień).

Zadanie 27 (2 punkty)

Zapoznaj się z fragmentem poniższego dokumentu i wykonaj polecenia:

Manifest Tymczasowego Rządu Narodowego [fragm.]

Ziemia, którą Lud rolniczy posiadał dotąd na prawach czynszu lub pańszczyzny, staje się od tej chwili bezwarunkową jego własnością. [...] Właściciele poszkodowani wynagrodzeni będą z ogólnych funduszków państwa. Wszyscy zaś [...] wstępujący w szeregi obrońców kraju [...] otrzymają z dóbr narodowych dział obronionej od wrogów ziemi. Do broni więc, narodzie Polski, Litwy i Rusi...

W: Teksty źródłowe do nauki historii w szkole... opr. I W-wa 1959 s. 18

- a. Nazwij wydarzenie historyczne, którego początkiem był Manifest. ....
- b. Napisz nazwę wprowadzonej przez Rząd reformy. ....

Zadanie 28 (6 punktów)

W drugiej połowie XIX wieku na ziemiach polskich zaczęły powstawać partie polityczne. Do podanych programów przyporządkuj nazwy partii i ich przywódców, dobierając z tabelki poniżej.

Stronictwo Ludowe; Socjaldemokracja Królestwa Polskiego; Polska Partia Socjalistyczna; Liga Narodowa; Róża Luksemburg; Stanisław Stojałowski; Józef Piłsudski; Roman Dmowski; Ludwik Waryński
---

	Program	Nazwa partii	Przywódcą
A.	Partia robotnicza działająca w zaborze rosyjskim. Celem partii była walka o sprawy robotnicze: wyższe wynagrodzenie, skrócenie dnia pracy. Organizowała strajki i demonstracje. Na pierwszy plan wysuwała jednak walkę o niepodległość Polski.		
B.	Dążyła do odbudowy państwa polskiego, odrzucając jednak walkę zbrojną. Za najważniejsze uznała ochronę interesów narodowych. Głosiła zasadę solidaryzmu społecznego, aby można było skutecznie podjąć walkę z zaborcami głównie w sferze kultury i gospodarki.		
C.	Partia robotnicza, która dążyła do poprawy losu robotników poprzez rewolucję, odrzucając walkę o niepodległość Polski.		

Zadanie 29 (2 punkty)

Na podstawie analizy karykatury z czasopisma „Hornet” opublikowanej w 1871 roku napisz:

- a. Nazwę teorii, do której się odnosi. ....
- b. Imię i nazwisko twórcy tej teorii .....

Zadanie 30 (1 punkt) Podkreśl właściwe wyjaśnienie.

Polityka Kulturkampfu miała na celu:

- a. wykupywanie ziem z rąk polskich i osadzanie na nich osadników niemieckich
- b. usuwanie z terenu Niemiec osób przybyłych z Królestwa Polskiego
- c. podporządkowanie państwu Kościoła katolickiego na terenie Rzeszy
- d. walka o rozszerzenie autonomii Galicji

Zadanie 31 (2 punkty)

Przeanalizuj poniższe źródło statystyczne i odpowiedz na pytania:

Stopień mechanizacji uprawy roli w gospodarstwach chłopskich.

Ilość hektarów ziemi ornej	Wielkopolska rok 1907	Królestwo Polskie rok 1910	Galicja rok 1902
na 1 młockarnię	21	94	337
na 1 siewnik	77	3 167	15 643
na 1 żniwiarkę	250	1 477	29 996

Źródło: Polska w XIX wieku. Pod. red. S. Kieniewicza W-wa 1986, s. 38

A. Na którym terytorium rolnictwo było najlepiej zmechanizowane? .....

B. Jakiego rodzaju maszyn było najwięcej w Królestwie Polskim? .....

Brudnopis